Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 16. apríla 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Nariadenie (ES) č. 1346/2000 — Články 4 a 13 — Konkurzné konanie — Platba uskutočnená po dátume začatia konkurzného konania na základe zaisťovacieho práva zriadeného pred týmto dátumom — Odporovacia žaloba proti úkonu, ktorý poškodzuje záujmy veriteľov — Premlčacie, prekluzívne a odporovacie lehoty — Formálne náležitosti odporovacej žaloby — Uplatniteľné právo“

Vo veci C-557/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Nemecko) z 10. októbra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 29. októbra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Hermann Lutz

proti

Elke Bäuerleovej, konkurznej správkyni majetku úpadcu ECZ Autohandel GmbH,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits a M. Berger (spravodajkyňa),

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. septembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— H. Lutz, v zastúpení: C. Brändle, Rechtsanwalt,

— Elke Bäuerle, konkurzná správkyňa majetku úpadcu ECZ Autohandel GmbH, v zastúpení: W. Nassall, Rechtsanwalt,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze, J. Kemper a D. Kuon, splnomocnení zástupcovia,

— grécka vláda, v zastúpení: G. Skiani a M. Germani, splnomocnené zástupkyne,

— španielska vláda, v zastúpení: M. García-Valdecasas Dorrego, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: nemčina.

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a F. de Figueiroa Quelhas, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. novembra 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 2 písm. m) a článku 13 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pán Lutz, s bydliskom v Rakúsku, a pani Bäuerle, konkurzná správkyňa v konkurznom konaní začatom v Nemecku a týkajúcom sa majetku spoločnosti ECZ Autohandel GmbH (ďalej len „spoločnosť dlžníčka“), predmetom ktorého je odporovacia žaloba.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenia 23 až 25 nariadenia č. 1346/2000 uvádzajú:

„(23) Toto nariadenie, pokiaľ ide o otázky, na ktoré sa vzťahuje, by malo stanoviť jednotné kolízne normy, ktoré v rozsahu svojej platnosti nahrádzajú vnútroštátne pravidlá medzinárodného práva súkromného. Ak nie je stanovené inak, platí právny predpis členského štátu, ktorý konanie začal (*lex concursus*). Táto kolízna norma by mala platiť tak pre hlavné konanie, ako aj miestne konania; *lex concursus* určuje všetky účinky konkurzného konania, procesné aj hmotné, na dotknuté osoby a právne vzťahy. Určuje všetky podmienky začatia, vedenia a uzavretia konkurzného konania.

(24) Automatické uznávanie konkurzného konania, na ktoré sa za normálnych okolností vzťahuje právo štátu, v ktorom sa konanie začalo, môže kolidovať s pravidlami vykonávania transakcií v iných členských štátoch. V záujme ochrany legitímnych očakávaní a istoty transakcií v členských štátoch iných, ako je štát, v ktorom sa konanie začne, treba ustanoviť viacero výnimiek zo všeobecného pravidla.

(25) Predovšetkým je potrebná osobitná referencia, ktorá sa odchyľuje od práva štátu, kde sa konanie začne, v prípade vecných práv, pretože tieto práva pri poskytovaní úverov zohrávajú významnú úlohu. Základ, platnosť a rozsah takéhoto vecného práva by sa preto za normálnych okolností mal určovať podľa *lex situs* (práva platného v mieste, kde sa vec nachádza) a nemalo by ho ovplyvňovať začatie konkurzného konania. Vlastník takéhoto vecného práva by preto mal mať možnosť naďalej uplatňovať svoje právo na vyčlenenie alebo oddelené uspokojenie jeho záložného práva.…“

4 Článok 4 nariadenia č. 1346/2000 stanovuje:

„1. Ak v tomto nariadení nie je stanovené inak, konkurzné konania a ich účinky sa riadia právom členského štátu, na území ktorého sa toto konanie začne; tento štát sa ďalej označuje ako ‚štát, v ktorom sa konanie začne'.

2. Právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví podmienky začatia takéhoto konania, jeho vedenie a uzavretie. Stanoví najmä:

…

f) účinky konkurzného konania na konania iniciované jednotlivými veriteľmi, s výnimkou ešte neuzavretých súdnych procesov;

…

m) pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti a nevymáhateľnosti [neúčinnosti – *neoficiálny preklad*] právnych úkonov, ktoré poškodzujú všetkých veriteľov."

5 Článok 5 nariadenia č. 1346/2000 stanovuje:

„1. Začatie konkurzného konania nemá vplyv na vecné práva veriteľov a tretích strán [osôb – *neoficiálny preklad*], ktoré sa vzťahujú na hmotný alebo nehmotný, hnuteľný alebo nehnuteľný majetok – konkrétne majetok aj súbory neurčitého majetku ako celku, ktorý sa priebežne mení – vo vlastníctve dlžníka, ktorý sa v čase začatia konania nachádza na území iného členského štátu.

2. Práva uvedené v odseku 1 znamenajú predovšetkým:

a) právo nakladať s majetkom, resp. jeho nakladaním niekoho poveriť, a získať uspokojenie z výnosov z predaja alebo príjmu z tohto majetku, najmä z titulu záložného práva alebo hypotéky;

b) výlučné právo na uspokojenie pohľadávky, najmä právo zabezpečené záložným právom alebo postúpením pohľadávky prostredníctvom záruky;

…

4. Odsek 1 nevylučuje úkony pre neplatnosť, odporovateľnosť a nevymáhateľnosť [neúčinnosť – *neoficiálny preklad*] v zmysle článku 4 ods. 2 bodu m)."

6 Podľa článku 13 nariadenia č. 1346/2000:

„Článok 4 ods. 2 písm. m) sa neuplatňuje v prípade, že osoba, ktorá mala úžitok z úkonu, ktorý poškodil všetkých veriteľov, dokáže, že:

— uvedený úkon podlieha právu iného členského štátu, ako je členský štát, v ktorom sa konanie začalo

a že

— toto právo neposkytuje žiadne prostriedky na odporovanie tohto úkonu v danom prípade."

7 Článok 20 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 je formulovaný takto:

„Veriteľ, ktorý po začatí konania uvedeného v článku 3 ods. 1 akýmkoľvek spôsobom, najmä vymáhaním, získa celkové alebo čiastočné uspokojenie jeho nároku voči majetku patriacemu dlžníkovi umiestneným [umiestnenému – *neoficiálny preklad*] na území iného členského štátu, to, čo získal, vráti likvidátorovi [správcovi – *neoficiálny preklad*] za podmienok uvedených v článku 5 a 7.“

8 Článok 12 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6, ďalej len „nariadenie Rím I“) uvádza:

„Rozhodným právom pre zmluvu podľa tohto nariadenia sa spravuje najmä:

…

d) rôzne spôsoby zániku záväzkov, [ako aj] preklúzia a premlčanie [založené na uplynutí lehoty – *neoficiálny preklad*];

…“

Nemecké právo

9 § 88 Insolvenzordnung (zákon o konkurznom konaní) z 5. októbra 1994 (BGBl. 1994 I, s. 2866) vo svojom znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti konania vo veci samej (ďalej len „InsO“) uvádza:

„Ak veriteľ úpadcu počas mesiaca predchádzajúceho podaniu návrhu na začatie konkurzného konania alebo po podaní tohto návrhu získal exekúciou zabezpečovacie právo k majetku dlžníka, ktorý patrí do konkurznej podstaty, začatie konania spôsobuje neúčinnosť tohto zabezpečovacieho práva“.

Rakúske právo

10 § 43 ods. 1 a 2 Insolvenzordnung (zákon o konkurznom konaní) (RGBl. 337/1914) vo svojom znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti konania vo veci samej (ďalej len „IO“) uvádza:

„1. Právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť len žalobou…

2. Odporovaciu žalobu treba podať do jedného roka od začatia konkurzného konania, inak právo zanikne. …“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 ECZ GmbH bola nemecká spoločnosť, ktorej sídlo bolo v čase vzniku skutkových okolností konania vo veci samej v Tettnangu (Nemecko). Jej predmetom činnosti bol predaj vozidiel. Pre podnikanie na rakúskom trhu využívala dcérsku spoločnosť so sídlom v Bregenzi (Rakúsko), dlžníčku v prejednávanej veci. Pán Lutz kúpil od tejto spoločnosti vozidlo, ale z dôvodu nedodania tohto vozidla, podal pred Bezirksgericht Bregenz (okresný súd Bregenz), žalobu o vrátenie ceny, ktorú vopred uvedenej spoločnosti zaplatil. Dňa 17. marca 2008 tento súd vydal platobný príkaz, ktorým sa uvedenej spoločnosti uložilo zaplatiť sumu 9 566 eur s úrokmi.

12 Dňa 13. apríla 2008 spoločnosť dlžníčka sama podala návrh na vyhlásenie konkurzného konania pred Amtsgericht Ravensburg (Súd prvého stupňa v Ravensburgu, Nemecko).

13 Dňa 20. mája 2008 Bezirksgericht Bregenz povolil exekúciu svojho rozhodnutia zo 17. marca 2008 – platobného príkazu, na základe ktorého boli zaistené tri účty dlžníčky v istej úverovej inštitúcii v Rakúsku. Exekučný príkaz bol tejto úverovej inštitúcii doručený 23. mája 2008.

14 Amtsgericht Ravensburg začal 4. augusta 2008 voči spoločnosti dlžníčke konkurzné konanie.

15 Dňa 17. marca 2009 banka, ktorej bol doručený exekučný príkaz na zablokovanie bankových účtov dlžníčky, vyplatila v prospech pána Lutza 11 778,48 eura. Pred týmto dátumom konkurzný správca, ktorý už vtedy bol ustanovený, listom z 10. marca 2009 tejto bankovej inštitúcii oznámil, že si vyhradzuje právo odporovať akýmkoľvek platbám vykonaným v prospech veriteľov z dôvodu platobnej neschopnosti.

16 Listom z 3. júna 2009 vtedajší konkurzný správca informoval pána Lutza, že voči exekúcii, ktorú 20. mája 2008 povolil Bezirksgericht Bregenz, ako aj voči platbe uskutočnenej 17. marca 2009 namieta odporovateľnosť. Dňa 23. októbra 2009 pani Bäuerle, v postavení konkurznej správkyne spoločnosti dlžníčky podala voči pánovi Lutzovi odporovaciu žalobu, pričom požadovala vrátenie sumy, ktorá mu bola zaplatená 17. marca 2009, do konkurznej podstaty.

17 Landgericht Ravensburg (Krajinský súd v Ravensburgu, Nemecko) žalobe, ktorú podala pani Bäuerle vyhovel. Pán Lutz podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Landgericht Ravensburg, ale nemal úspech. Podal preto opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový najvyšší súd), pričom naďalej trval na svojom návrhu zamietnuť žalobu.

18 Vnútroštátny súd sa domnieva, že úspech tohto opravného prostriedku závisí od výkladu článku 13 nariadenia č. 1346/2000, za predpokladu, že toto ustanovenie je uplatniteľné na prejednávaný prípad. Článok 4 ods. 2 bod m) tohto nariadenia totiž spresňuje, že otázku neplatnosti, odporovateľnosti alebo neúčinnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú všetkých veriteľov, upravuje právo uplatniteľné na konkurzné konanie (ďalej len „*lex fori concursus*“). Článok 13 uvedeného nariadenia však vylučuje uplatnenie tohto ustanovenia v prípade, ak osoba, ktorá mala úžitok z úkonu, ktorý poškodil všetkých veriteľov, dokáže, že uvedený úkon podlieha právu iného členského štátu, ako je členský štát, v ktorom sa konanie začalo, a že toto právo neposkytuje žiadne prostriedky na odporovanie tohto úkonu v danom prípade.

19 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že v konaní vo veci samej na základe uplatniteľného *lex fori concursus*, – v prejednávanom prípade § 88 InsO, zaisťovacie právo k prostriedkom uloženým na bankových účtoch spoločnosti dlžníčky zaniklo k dátumu začatia konkurzného konania voči tejto spoločnosti, pretože toto zaisťovacie právo bolo povolené a uplatnené po podaní návrhu na začatie tohto konania. Vyplatenie sumy zaistenej na bankových účtoch, ku ktorému došlo neskôr, je teda tiež neplatné.

20 Vnútroštátny súd poznamenáva, že podľa názoru, ktorý presadzuje pán Lutz, na základe článku 13 nariadenia č. 1346/2000, vyplateniu sumy spornej v konaní vo veci samej už nemožno odporovať žiadnymi prostriedkami z hľadiska práva uplatniteľného na toto vyplatenie, a to rakúskeho práva. § 43 ods. 2 IO stanovuje na podanie odporovacej žaloby ročnú prekluzívnu lehotu, ktorá sa počíta od začatia konkurzného konania. V konaní vo veci samej táto lehota nebola dodržaná.

21 Vnútroštátny súd poznamenáva, že naopak, podľa nemeckého práva je lehota na podanie odporovacej žaloby trojročná a že táto lehota bola v konaní vo veci samej zachovaná.

22 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Možno uplatniť článok 13 nariadenia č. 1346/2000 v situácii, keď sa vyplatenie sumy zaistenej pred začiatkom konkurzného konania, ktorému správca odporoval, uskutočnilo až po začatí konkurzného konania?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Vzťahuje sa výnimka podľa článku 13 nariadenia č. 1346/2000 aj na premlčacie lehoty, lehoty na uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu a prekluzívne lehoty, ktoré sú stanovené právom, ktorým sa riadi napadnutý právny úkon (*lex causae*)?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku: Určia sa aj formálne požiadavky, ktoré treba rešpektovať pri uplatnení nároku v zmysle článku 13 nariadenia č.1346/2000, podľa *lex causae*, alebo pre ne platí *lex fori concursus*?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

23 Otázky, ktoré kladie vnútroštátny súd, sa v podstate týkajú uplatniteľnosti článku 13 nariadenia č. 1346/2000 na platbu vykonanú v prospech veriteľa po začatí konkurzného konania voči dlžníkovi, na základe zaisťovacieho práva vytvoreného pred začatím tohto konania. Pred odpoveďou na tieto otázky treba konštatovať, že otázky vychádzajú z dvoch predpokladov, ktoré treba preskúmať.

24 Vnútroštátny súd pripomína, že hoci článok 5 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 uvádza, že začatie konkurzného konania nemá vplyv na vecné práva veriteľov, ktoré sa vzťahujú na majetok vo vlastníctve dlžníka, článok 5 ods. 4 tohto nariadenia spresňuje, že „odsek 1 nevylučuje úkony pre neplatnosť, odporovateľnosť a neúčinnosť“.

25 Vnútroštátny súd sa tak implicitne domnieva po prvé, že právo zaistenia účtu prostredníctvom exekúcie predstavuje „vecné právo“, ktoré možno chrániť podľa článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000.

26 Po druhé sa uvedený súd domnieva, že takto udelená ochrana sa môže podľa článku 5 ods. 4 nariadenia č. 1346/2000 odmietnuť za predpokladov a podmienok, ktoré stanovuje *lex fori concursus*. Po druhé ten istý súd spresňuje, že zaisťovacie právo k prostriedkom v banke v konaní vo veci samej vzniklo až po podaní návrhu na začatie konkurzného konania proti spoločnosti dlžníčke, a to po 13. apríli 2008 a že toto právo podľa § 88 InsO zaniklo od začatia tohto konania, teda 4. augusta 2008, rovnako ako sa stalo neplatným vyplatenie sumy zaistenej na bankových účtoch tejto spoločnosti pánovi Lutzovi, k čomu došlo 17. marca 2009.

27 V tejto súvislosti, pokiaľ ide o povahu práva zaistenia prostriedkov na bankovom účte ako „vecného práva“, treba spresniť, že článok 5 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 uvádza medzi „vecnými právami“, ktorých sa týka článok 5 ods. 1 tohto nariadenia, výlučné právo na uspokojenie pohľadávky. Okrem toho, ako vyplýva z odôvodnenia 25 uvedeného nariadenia, základ, platnosť a rozsah takéhoto vecného práva sa za normálnych okolností určuje podľa *lex situs* (práva platného v mieste, kde sa vec nachádza).

28 Preto sa zdá, že právo vyplývajúce zo zaistenia vykonaného voči bankovým účtom, ktoré je sporné v konaní vo veci samej, môže skutočne predstavovať „vecné právo“ v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 pod podmienkou, že toto právo malo podľa dotknutého vnútroštátneho práva, v danom prípade rakúskeho práva, výlučnú povahu vo vzťahu k ostatným veriteľom spoločnosti dlžníčky, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

29 Okrem toho, pokiaľ ide o otázku, či právo vyplývajúce zo zaistenia vykonaného voči bankovým účtom, ktoré je sporné v konaní vo veci samej, za predpokladu, že predstavuje „vecné právo“ v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000, zaniklo z dôvodu začatia konkurzného konania proti spoločnosti dlžníčke, je pravda, že článok 5 ods. 4 tohto nariadenia umožňuje vylúčiť uplatnenie článku 5 ods. 1 uvedeného nariadenia iba za predpokladu „úkonu“ pre neplatnosť, odporovateľnosť alebo neúčinnosť, uvedenej v článku 4 ods. 2 písm. m) nariadenia č. 1346/2000.

30 Ako však poznamenal generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, odkaz uvedený v článku 5 ods. 4 nariadenia č. 1346/2000 vo väčšine jeho jazykových verzií na „úkony“ pre neplatnosť, odporovateľnosť alebo neúčinnosť neumožňuje dospieť k záveru, že rozsah pôsobnosti tohto ustanovenia je obmedzený len na žaloby. Uvedené ustanovenie treba totiž vykladať v spojení s článkom 4 ods. 2 písm. m) tohto nariadenia, v ktorom sú všeobecne spomenuté „pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti a neúčinnosti“, a nie len „žaloby o neplatnosť, odporovateľnosť a neúčinnosť“. Na určenie, či neplatnosť, odporovateľnosť alebo neúčinnosť úkonu môže vyplývať zo žaloby, iného právneho úkonu alebo z účinku zákona, sa treba obrátiť na *lex fori concursus*, ktorý určuje pri uplatnení článku 4 ods. 2 písm. m) nariadenia č. 1346/2000 pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti alebo neúčinnosti.

31 V tejto súvislosti treba dodať, že hoci článok 4 ods. 2 písm. m) nariadenia č. 1346/2000 stanovuje, že *lex fori concursus* určuje pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti alebo neúčinnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú všetkých veriteľov, článok 13 tohto nariadenia, na ktorý odkazuje pán Lutz, pripúšťa výnimku z tohto pravidla, pretože vylučuje uplatnenie článku 4 ods. 2 písm. m) uvedeného nariadenia a zakotvuje príslušnosť zákona, ktorým sa riadi úkon napádaný konkurzným správcom (ďalej len „*lex causae*“), pokiaľ sú splnené určité podmienky. Na otázky položené vnútroštátnym súdom treba teda odpovedať takým spôsobom, aby sa vnútroštátnemu súdu umožnilo tiež overiť, či uplatnenie § 88 InsO a teda zánik práva zaistenia bankových účtov v konaní vo veci samej, nie sú vylúčené z dôvodu uplatnenia rakúskeho práva podľa článku 13 nariadenia č. 1346/2000.

O prvej otázke

32 Prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 13 nariadenia č. 1346/2000 treba vykladať tak, že je uplatniteľný v situácii, keď sa vyplatenie sumy zaistenej pred začiatkom konkurzného konania, ktorému správca odporoval, uskutočnilo až po začatí tohto konkurzného konania.

33 V tejto súvislosti treba hneď na úvod pripomenúť, že znenie článku 13 nariadenia č. 1346/2000 neobsahuje žiadne obmedzenie, ktoré by malo za účinok obmedzenie jeho pôsobnosti v závislosti od dátumu, kedy došlo k predmetnému odporovateľnému úkonu.

34 Článok 13 nariadenia č. 1346/2000 však uvádza výnimku zo všeobecného pravidla zakotveného v článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000, podľa ktorého právo uplatniteľné na konkurzné konanie a jeho účinky je *lex fori concursus*. Táto výnimka, ktorej cieľom je, ako to pripomína odôvodnenie 24 tohto nariadenia, ochrana legitímnych očakávaní a istoty transakcií v členských štátoch iných, ako je štát, v ktorom sa konanie začne, sa musí vykladať striktne a jej rozsah nemôže ísť nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa.

35 Vykladať článok 13 nariadenia č. 1346/2000 v tom zmysle, že je tiež uplatniteľný na úkony uskutočnené po začatí konkurzného konania, by išlo nad rámec toho, čo je potrebné na ochranu legitímnych očakávaní a istoty transakcií v členských štátoch iných, ako je štát, v ktorom sa konanie začne. Totiž od začatia konkurzného konania veritelia predmetného dlžníka môžu predvídať účinky uplatnenia *lex fori concursus* na právne vzťahy, ktoré udržiavajú s dlžníkom. Nemôžu sa teda v zásade dovolávať, ako to uvádza generálny advokát v bode 60 svojich návrhov, zvýšenej ochrany.

36 Treba teda konštatovať, že článok 13 nariadenia č. 1346/2000 v zásade nie je uplatniteľný na úkony uskutočnené po začatí konkurzného konania.

37 Napriek záveru uvedenému v predchádzajúcom bode treba poznamenať, že úkon, ktorý je predmetom odporovacej žaloby v konaní vo veci samej, v danom prípade úhrada vykonaná 17. marca 2009 v prospech pána Lutza, mohol byť vykonaný na základe vecného práva a to zaisťovacieho práva k prostriedkom na bankových účtoch spoločnosti dlžníčky. Pretože toto zaisťovacie právo bolo zriadené pred začatím konkurzného konania proti spoločnosti dlžníčke, na tento úkon by sa mohla podľa ustanovení nariadenia č. 1346/2000 vzťahovať zvýšená ochrana.

38 Ako to pripomína odôvodnenie 25 nariadenia č. 1346/2000, normotvorca zamýšľal stanoviť pre vecné práva osobitnú referenciu, ktorá by sa odchyľovala od *lex fori concursus*, pretože tieto práva pri poskytovaní úverov zohrávajú významnú úlohu. Podľa toho istého odôvodnenia vlastník vecného práva zriadeného pred začatím konkurzného konania by mal mať možnosť naďalej po tomto začatí konania uplatňovať svoje právo na vyčlenenie alebo oddelené uspokojenie svojho záložného práva.

39 S cieľom dosiahnuť tento cieľ, článok 5 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 stanovuje, že začatie konkurzného konania „nemá vplyv“ na vecné práva, ktoré patria do pôsobnosti tohto ustanovenia. Je zrejmé, že toto ustanovenie má za cieľ najmä umožniť veriteľovi účinne uplatniť a to dokonca po začatí konkurzného konania vecné právo zriadené pred začatím tohto konania.

40 Na to, aby sa umožnilo veriteľovi účinne uplatniť jeho vecné právo, je nevyhnutné, aby tento veriteľ mohol po začatí konkurzného konania postupovať vo výkone tohto práva v zásade uplatnením *lex causae*. Článok 5 nariadenia č. 1346/2000 tak obsahuje osobitosť, ktorou chce chrániť nielen úkony dokončené pred začatím konkurzného konania, ale tiež a najmä úkony uskutočnené po začatí tohto konania. V tejto súvislosti treba dodať, že hoci článok 20 ods. 1 tohto nariadenia uvádza, že veriteľ, ktorý po začatí konkurzného konania získa celkové alebo čiastočné uspokojenie svojho nároku voči majetku patriacemu dlžníkovi umiestnenému na území iného členského štátu, než členský štát, kde konanie začalo, to, čo získal, vráti správcovi, to isté ustanovenie spresňuje, že dotknutý veriteľ podlieha povinnosti vrátenia iba „za podmienok“ uvedených v článku 5 tohto nariadenia. Článok 20 ods. 1 toho istého nariadenia teda tiež nie je v konaní vo veci samej relevantný.

41 V dôsledku toho, keďže sa článok 5 nariadenia č. 1346/2000 týka najmä úkonov uskutočnených po začatí konkurzného konania, úvahy uvedené v bodoch 33 až 36 tohto rozsudku, podľa ktorých článok 13 tohto nariadenia v zásade nie je uplatniteľný na úkony uskutočnené po začatí tohto konkurzného konania, nemôžu byť prebraté na hypotézu, v ktorej veriteľ pristupuje k výkonu vecného práva upraveného článkom 5 ods. 1 uvedeného nariadenia.

42 V dôsledku toho, hoci článok 5 ods. 4 nariadenia č. 1346/2000 v spojení s článkom 4 ods. 2 písm. m) tohto nariadenia umožňuje podanie žaloby o neplatnosť, odporovateľnosť alebo neúčinnosť úkonu, ktorého predmetom je výkon vecného práva po začatí konkurzného konania, tieto ustanovenia treba vykladať tak, aby bol zaručený potrebný účinok článku 5 ods. 1 uvedeného nariadenia v tom zmysle, že nevylučujú, aby sa veriteľ mohol dovolávať článku 13 toho istého nariadenia na to, aby uplatňoval, že uvedený úkon podlieha právu iného členského štátu, ako je členský štát, v ktorom sa konanie začalo, a že toto právo neposkytuje žiadne prostriedky na odporovanie tohto úkonu v danom prípade.

43 Za týchto okolností treba na prvú otázku odpovedať, že článok 13 nariadenia č. 1346/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že je uplatniteľný v situácii, keď sa vyplatenie sumy zaistenej pred začiatkom konkurzného konania, ktorému správca odporoval, uskutočnilo až po začatí tohto konkurzného konania.

O druhej otázke

44 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 13 nariadenia č. 1346/2000 má vykladať tak, že výnimka, ktorú zavádza, sa vzťahuje aj na premlčacie lehoty, lehoty na uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu a prekluzívne lehoty, ktoré stanovuje *lex causae*.

45 V tejto súvislosti treba po prvé pripomenúť, že článok 13 nariadenia č. 1346/2000 tým, že odkazuje na *lex causae* nijako nerozlišuje medzi premlčacími lehotami, lehotami na uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu a prekluzívnymi lehotami.

46 Po druhé, hoci je pravda, že článok 12 ods. 1 písm. d) nariadenia Rím I uvádza, že spôsoby zániku záväzkov a preklúzia a premlčanie založené na uplynutí lehoty sa riadia „právom rozhodným pre zmluvu“, treba konštatovať, že tieto ustanovenia sa neuplatňujú na odporovacie žaloby upravené článkami 4 a 13 nariadenia č. 1346/2000. Tieto články totiž predstavujú *lex specialis* vo vzťahu k nariadeniu Rím I a musia sa vykladať vzhľadom na ciele, ktoré nariadenie č. 1346/2000 sleduje.

47 Preto, keďže článok 13 nariadenia č. 1346/2000 nijako nerozlišuje medzi hmotnoprávnymi a procesnými ustanoveniami a neobsahuje žiadne kritérium umožňujúce identifikovať medzi lehotami tie lehoty, ktoré sú procesné, kvalifikovanie lehoty ako procesnej alebo hmotnoprávnej sa musí nevyhnutne vykonať podľa *lex causae*.

48 Ako to však v podstate uviedla Komisia, hoci sa článok 13 nariadenia č. 1346/2000 má vykladať v tom zmysle, že lehoty, ktoré *lex causae* kvalifikuje ako procesné lehoty, sú vylúčené z pôsobnosti tohto článku, tento výklad by viedol k svojvoľnej diskriminácii v závislosti od teoretických modelov uplatňovaných členskými štátmi. Okrem toho a nezávisle od otázky, či určovať, či je lehota procesnou alebo hmotnoprávnou, prislúcha *lex concursus* alebo *lex causae*, uvedený výklad je zjavne prekážkou pre jednotné uplatňovanie článku 13 nariadenia č. 1346/2000.

49 Za týchto okolností treba na druhú otázku odpovedať, že článok 13 nariadenia č. 1346/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že výnimka, ktorú zavádza, sa vzťahuje aj na premlčacie lehoty, lehoty na uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu a prekluzívne lehoty, ktoré stanovuje *lex causae*.

O tretej otázke

50 Treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa formálne požiadavky, ktoré treba rešpektovať pri podaní odporovacej žaloby, určujú podľa *lex causae*, alebo pre ne platí *lex fori concursus*.

51 V tejto súvislosti treba hneď na úvod pripomenúť, že znenie článku 13 nariadenia č. 1346/2000 neobsahuje žiadny údaj, ktorý by umožňoval vylúčiť formálne požiadavky z pôsobnosti tohto ustanovenia.

52 Okrem toho, ako to poznamenal generálny advokát v bode 85 svojich návrhov, formálne požiadavky môžu byť nielen hmotnoprávnej, ale aj procesnoprávnej povahy. Pokiaľ ide konkrétnejšie o rakúske právo, povinnosť uvedenú v § 43 ods. 2 IO podať odporovaciu žalobu v lehote jedného roka od začatia konkurzného konania možno považovať nielen ako povinnosť, ktorej cieľom je uľahčiť preukázanie dodržania lehoty, ale tiež ako hmotnoprávnu podmienku, ktorej podlieha podanie takej žaloby.

53 Z úvah uvedených v bodoch 45 až 48 tohto rozsudku, ktoré možno prebrať v rámci skúmania tretej otázky, vyplýva, že článok 13 nariadenia č. 1346/2000 nijako nerozlišuje medzi hmotnoprávnymi a procesnými ustanoveniami.

54 Okrem toho formálne podmienky, ktorým podliehajú žaloby o neplatnosť, odporovateľnosť alebo neúčinnosť úkonu, môžu mať za cieľ tiež ochranu verejných záujmov, ako je záujem zabezpečiť týmto žalobám dostatočnú publicitu s cieľom ochrany legitímnych očakávaní nielen osôb, proti ktorým sú tieto žaloby podané, ale aj tretích osôb nadobúdateľov vecí, ktoré sú ich predmetom. Ako vyplýva z odôvodnenia 24 nariadenia č. 1346/2000, výnimky z uplatnenia *lex fori concursus*, vrátane výnimky stanovenej v článku 13 tohto nariadenia, majú za cieľ práve ochranu legitímnych očakávaní a istoty transakcií v členských štátoch iných, ako je štát, v ktorom sa začne konkurzné konanie.

55 Keďže ustanovenia nariadenia Rím I, ako vyplýva z bodu 46 tohto rozsudku, nie sú na konanie vo veci samej uplatniteľné, kvalifikovanie určitej požiadavky ako formálnej požiadavky, ako aj určenie cieľov, ktoré táto požiadavka sleduje, sa teda musia riadiť *lex causae*. Výklad článku 13 nariadenia č. 1346/2000 v tom zmysle, že požiadavky, ktoré *lex causae* kvalifikuje ako formálne požiadavky, majú byť vylúčené z pôsobnosti tohto článku, by viedol k svojvoľnej diskriminácii v závislosti od teoretických modelov uplatňovaných členskými štátmi a bol by prekážkou pre jednotné uplatňovanie tohto článku.

56 Vzhľadom na vyššie uvedené treba teda na tretiu otázku odpovedať, že formálne požiadavky, ktoré treba rešpektovať pri podaní odporovacej žaloby, sa na účely uplatnenia článku 13 nariadenia č. 1346/2000 určujú podľa *lex causae*.

O trovách

57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 13 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že je uplatniteľný v situácii, keď sa vyplatenie sumy zaistenej pred začiatkom konkurzného konania, ktorému správca odporoval, uskutočnilo až po začatí tohto konkurzného konania.**

2. **Článok 13 nariadenia č. 1346/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že výnimka, ktorú zavádza, sa vzťahuje aj na premlčacie lehoty, lehoty na uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu a prekluzívne lehoty, ktoré sú stanovené právom, ktorým sa riadi právny úkon napadnutý správcom.**

3. **Formálne požiadavky, ktoré treba rešpektovať pri podaní odporovacej žaloby, sa na účely uplatnenia článku 13 nariadenia č. 1346/2000 určujú podľa práva, ktorým sa riadi právny úkon napadnutý správcom.**

Podpisy